Ч. 226 (13.174). Львів, середа 12. жовтня 1932. Poсztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	4·00 зол.
Чвертьрічно	12·00 „
Піврічно	24·00 „
Річно	48·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

ЛИСТИ З ЖЕНЕВИ

до головного редактора „Діла“ В. Мудрого.

I.

Женева, 6. жовтня 1932.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Дозвольте телеграфічним стилем зясувати Вам (і через „Діло“ українському громадянству в краю) деякі події устален і делеґацією Української Парл. Репрезентації в Женеві, яку вислано туди з приводу цьогорічної осінньої сесії Союзу Народів.

Як відомо Вам, ні одна з українських петицій ще не прийде цим разом на Раду Союзу. Відома **петиція в справі політичних вязнів** ще в руках „Комісії Трьох“. Таксамо **петиція Української Парл. Репрезентації в шкільній справі.** Новиною для краю буде повідомлення, що в першій половині вересня ц. р. **вплинула до Ґенер. Секретаріяту Союзу Народів петиція зложена У. П. Р. 1. липня в справі масового закриття українських кооператив на Волині.** Ця остання петиція є ще в Ген. Секретаріяті Союзу і по приняттї скоро буде переслана польському урядові для відповіді.

Найбільшу петиційну новину устaлив я щойно перед хвилиною. **До Секретаріяту Союзу Народів вплинула нині петиція підписана 13 льордами, послами і політиками англійськими (The Right Hon. Lord Noel-Buxton, Mr. W. G. Cove, Colonel The Right Hon. Josiah C. Wedgwood і тов.) у справі автономії для українських земель у Польщі.**

Петиція опирається на рішеннях версайського договору, підписаного дня 28. червня 1919 року Великою Британією Францією, Італією, Японією і Злученими Державами з одної сторони і Польщею з другої.

У петиції звертається увагу на те, що Східну Галичину віддано Польщі тільки з тим застереженням, що вона виповнить деякі зобовязання. Польща тих зобовязань досі не виконала.

Далі говориться в петиції, що Східна Галичина не могла бути признаною Польщі на підставі „тринацятої Вільсонової точки“, бо в тій точці сказано, що „повинна бути створена польська держава, яка має обіймати території, заселені виключно польським населенням“.

Підчас складання договору британська делеґація дуже вперто обстоювала, щоб українцям дати змогу висказати своє власне бажання.

Петиція наводить далі рішення Найвищої Ради, рішення Ради Амбасадорів та інші постанови, які відносяться до Східної Галичини.

„Помимо того, що вже минуло більше ніж девять літ від хвилі проголошення рішення Ради Амбасадорів, Східна Галичина досі не дістала автономії (Гоум Рул). Польський уряд не виповнив жадного зі своїх зобовязань, до яких своїм підписом зобовязався, і на підставі яких то зобовязань союзні і заприязнені держави згодилися були на включення Східної Галичини у межі Польщі“.

„Коли приняти, — читаємо далі в петиції,— що рішення Ради Амбасадорів з дня 15. березня 1923 року не обовязує Польщі до надання автономії (Гоум Рул) для українців, в такому разі ціле юридичне положення Східної Галичини стає проблематичним“.

Підписані звертаються до Союзу Народів з зазначенням, що на підставі договорів, підписаних повище наведеними державами, українському населенню в Галичині прислугує право розглядання справи автономії.

Петиція кінчиться висновком, щоб українську справу передати на підставі арт. 12 договору з дня 28. червня 1919 року перед Міжнародній Трибунал з цим запитом:

„Чи польський уряд виконав поручення, висказане в рішенню Ради Амбасадорів дня 15. березня 1923 року, яке відноситься до справи надання автономного правління для земель знаних під назвою Східної Галичини?“

Маючи на увазі занепокоєння українського громадянства в краю, чи § 109 нового польського карного закону, що передбачує кару 5—10 літ за поширювання за кордоном неправдивих відомостей, не буде торкатися також українських петицій (дарма, що в них все подається правдиві факти) до Союзу Народів, делеґація У. П. Р. порушила цю справу у Ґен. Секретаріяті Союзу Народів. Нас запевнили там, що **авторитативно усталена опінія Ради Союзу Народів на засіданні 10. червня 1925 р. виключає всяке потягання до відповідальности за петиції вислані до Союзу Народів.**

На протязі трьох днів радила тут президія Конгресу національних меншин, поширена присутними в Женеві представниками меншин. Ухвалено одобрити плян відомої міжнародньої діячки пані д-р Бакер ван Боссе, щоби зорганізувати постійну комісію із невтральних авторитетів для оборони справ національних меншин і їх оборони в Союзі Народів.

Коли вже мова про п. д-р Бакер ван Боссе, то повідомляємо, що її наміром є відвідати нас у найближчій будуччині у Львові. Вона задержиться у Львові по дорозі на Балкан.

Ґенер. секретаря „Товариства приятелів Союзу Народів“ проф. Рісена ми повідомили про всі наші, досі безуспішні, зусилля в справі заснування українського Товариства приятелів Союзу Народів у Львові.

Остап Луцький.

II.

Женева, 7. X. 1932.

Вельми Шановний Пане Редакторе!

Я вже згадав Вам у попереднім листі, що до Секретаріяту Союзу Народів вплинула вчора нова, дуже поважна петиція 13 визначних англійських політиків у справі міжнародніх зобовязань Польщі, які були передумовою остаточного вирішення про політичну приналежність Східної Галичини. З тексту цієї взірцево та основно складеної петиції виходить, що автори вважають її першим кроком до спрямування цілої цієї справи на постійний суд міжнародньої юстиції в Газі. Підписали цю петицію визначні політики усіх трьох напрямків: консерватисти, ліберали й лейбуристи. Нині я одержав листа від одного визначного і також Вам особисто знаного англійського посла, яким він повідомляє мене, що в Льондоні зголошуються до нього дальші посли, льорди та позапарляментарні політики з повідомленням, що цю петицію додатково підпишуть і перешлють відповідні заяви Союзові Народів. Якаб і не була дальша доля цієї петиції, її значіння дуже поважне.

Таким чином маємо тепер у Союзі Народів на жаль аж чотири петиції: в справі вязнів, у шкільній справі, в справі „дубенського права“ примінюваного виключно до наших волинських кооператив і оцю петицію англійських політиків у справі територіяльної автономії.

Над цілою біжучою світовою політикою, отже й над теперішньою 13-ою з черги асамблеєю та Радою Союзу Народів висять грізні хмари світової господарської крізи, далекосхіднього японсько-китайського конфлікту, в якому безпосередньо заінтересовані також Совітський Союз і американські Злучені Держави та німецьких домагань. Із кожної з цих хмар вилітають блискавиці й громи, які можуть бути предтечами дуже лютої бурі. Не диво, що ці хмари заслонюють покищо і тут інші, також важні, політичні питання. В кульоарах Союзу Народів відчувається, що далекосхідний та німецький

вузол пробують розмотувати в багатьох підготовчих позакулісових нарадах. На асамблеї та раді і в шестій (політичній) комісії Союзу Народів ці справи ще майже зовсім не виринають або тільки дуже обережно. Світову господарську крізу вже відчуваємо на собі і то дуже гірко. Але також дальший хід далекосхідного питання та цілого комплексу німецьких справ будуть мати дуже велике значіння також і для нас. Чи вдасться найти компроміс на основі вже розданого тут передучора лейтонівського звідомлення про манджурські події, яке признає майже цілу рацію китайським тезам, але дає Японії добру точку оборони в замовчаній істині, що передумовою пропонованого цим звідомленням вирішення є покищо неістнуюча сильна китайська влада — і чи вдасться найти стежку на мирне полагодження німецьких домагань, — це дуже важне також і для нас. Делеґація Української Парл. Репрезентації старається задля цього зібрати тут якнайбільше даних „з першої руки“ для розумного усталення дальшої тактики в нашій політиці.

Як відомо вам, 3. ц. м. вибрано представника Польщі знову членом Ради Союзу Народів. Попередив цей вибір єдиний в цьому сезоні великий банкет у п. мін. Залеського. Кажуть, що на це видано найменче 15 тисяч шв. франків. Та не в цьому банкеті сук справи, ані навіть у Польщі. Її легкий поновний вибір і то більш. 2 голосами ніж зібрала їх на себе заслужено дуже тут шанована Чехословаччина, це тільки ще один доказ на те, як дуже поважну ролю грає в політичнім концерті народів — Франція.

Звідомлення з великої дискусії на шестій комісії про охорону меншин напевно вже також маєте. Оця дискусія, — хоч і не могла ще дати т. зв. меншинам позитивних успіхів, то все таки дуже важна для всіх меншин і дуже не бажана всім державам, які підписали трактати про охорону меншин. Кожна така дискусія підкреслює передовсім, що охорона нац. меншин це частина живого і обовязуючого міжнароднього права. Ініціятива німецького представництва в цих дискусіях, очевидно, не одушевлює Франції. Тим важніший був голос в цій дискусії представника Англії, льорда Сесіля. Коли німецький делеґат домагався цим разом відомої вам поправи поступовання в охороні меншин і утворення для цих справ постійної комісії, представники Польщі й малої антанти висунули як тиху передумову для всяких змін у дотеперішній процедурі: поширення трактатового обовязку охорони меншин на всі держави. Очевидно, забувають при цім деякі держави, що за приняття ними трактатів про охорону меншин, колись позбавлено деякі меншини виконання права на самоозначення і поширено територію цих держав на области, заселені суцільно меншинами. Годі сподіватися, щоби нині держави не обтяжені меншостевими трактатами, приняли їх також на себе та щоби Союз Народів взяв на себе нові поширені гарантії з цього приводу. Практично таке домагання рівняється спротивови всім внескам на поліпшення процедури в справі охорони меншин. Це ще не значить, що згодом все таки може прийти зміна на краще шляхом постанови Ради Союзу більшістю голосів. Щоби це приспішити, треба нам (на мою думку) також активно подбати про скріплення авторитету „конгресу національних меншин“ і його установ. Велике значіння мало би тут і якнайскорше переведення в життя ініціятиви п-ні д-р Бакер ван Боссе, яка йде на утворення неофіціяльного, але постійного і

невтрального комітету, який міг би стати sui generis поважним посередником поміж меншинами і Союзом Народів.

Повертаючись до безпосередніх наших політичних справ завважу, що в самій Женеві стрінулися ми аж з трьома готовими рукописами поважних книжок на тему умов, в яких жче тепер наш нарід. Одна книжка зладжена в німецькій мові (не німцем і навіть ворогом німецької політики), дві в англійській мові. Їх автори — поважні, знані в світі особистости, очевидно, чужинці. Ці книжки зараз появилисяб, якби накладчикам дано запевнення на закуплення хоч по 500 примірників кожної книжки. Чи ця вістка долетить до наших земляків у Злучених Державах і в Канаді?

На кінець ще одна коротка замітка: По спільних з пос. Міленою Рудницькою відвідинах богатьох політиків, вона сама перевела тут ще деякі дуже важні зустрічі з міжнародніми обєднаннями жінок, а я тимчасом відвідав у Женеві начальника кооперативного відділу в Міжнароднім Бюрі Праці, відомого і нашим кооператорам д-ра Фоке та з ним і французькі кооперативні осередки: Laiteries Reunies Geneve і Societe Cooperative Suisse de Consommation. Вгляд у техніку тутешньої кооперативної праці і взаїмні інформації уважаю дуже добрим додатком до всіх добрих успіхів нашого цьогорічного виїзду в Женеву.

Остап Луцький.

—o—

ШОПЕНГАУЕР І ВАҐНЕР ЖУРНАЛІСТІВ НЕНАВИДІЛИ. НАПОЛЕОН ЇХ ПЕРЕСЛІДУВАВ. НИЖЧІ ВЕРСТВИ ЗВИЧАЙНО ЇХ ЛЯКАЮТЬСЯ. НАШІ ІНТЕЛІҐЕНТИ ЇХ ЛЕГКОВАЖАТЬ АЛЕ ВЕСЬ КУЛЬТУРНИЙ СВІТ ШАНУЄ.

Почуття стиду й трівоги.

(З приводу місяця преси.)

I.

Волинь, 8. жовтня 1932. р.

Преса аґітує за себе.

Ми такі скромні й такі консерватисти у відношенні до нових засобів використовуваних для розвитку національно-суспільного й культурного життя, що навіть невинний „місяць преси“ може викликати в деяких „добре вихованих“ громадян деяке збентеження. Чи не цим треба пояснити факт, що деякі редакції, повідомляючи про початок „пресового“ місяця, вважали за потрібне зробити деякі делікатні пояснення, що „преса звертається уперше“, що це потрібне, конечне і т. д.

Вже в самому явищі, що треба робити такі делікатні застереження і взагалі проголошувати „місяць преси“, криється один з актів нашої національної драми. Більше: один з моментів ганьби для семиліонової частини українського народу в межах Польщі. А до того ще в 32 році XX-го століття.

Одною з познак, що саме уявляє собою нарід і яку він має вартість, є преса. Чужинці судять про народи передовсім по пресі, по її скількості, характері, ріжноманітності й висоті накладу. Преса це вияв інтелекту, духа, руху, життевої мети й внутрішньої ідейної зорганізованости народу.

Скільки серед вас є одиниць, що надавичайно певні нашої національної сили, нашої славної майбутньости. „На сході — то ми“, пролунав молодечий голос в останніх днях, голос одного молодця, який не знайшов іншого наголовку на свою книжечку. Де підстава до такої бадьорости? Може скількість наших щоденників, наклад наших часописів, наші мистецькі, літературні, фахові часописи? Чи нема диспропорції між нашою самовпевністю й очікуванням, а вірніше — мріями, та кількістю наших часописів і висотою їхнього накладу? Чи не переоцінюємо ми себе?

Саме в цьому „місяці преси“ кожний українець і кожна українка повинні над цим питанням поважно призадуматися.

Підійдім до питання нашої національної преси без самооблуди й із мужнім рішенням глянути правді у вічі. Порівняймо, що маємо ми й що мають народи, чисельно менші від нас. Кілька соттисячна ґрупка лужичан, у пропорціональному відношенні багато разів перевищує нас щодо скількости часописів і їх накладу. Про такий наклад, який має один народній литовський часопис, сьогодні ще ми не можемо й мріяти. А такий ілюстрований літературний часопис, як, наприклад, хорватських „Свет“, хіба не швидко побачить український нарід.

Першим почуттям, яке мусить викликати „місяць преси“ у кожного українця, повинно бути *почуття стиду*. Те почуття сорому, яке болюче переживає кожний наш політик і діяч, коли йому доводиться відповідати чужинцям на запитання про скількість і число накладу нашої преси. Те почуття сорому, що бентежить наші адміністрації, коли треба їм відповісти фірмам, які хочуть давати оголошення, а саме, що наклад наших часописів ледве перевищує кілька тисяч примірників.

Друге почуття, що його повинен викликати в душі кожного українця „місяць преси“, це почуття *трівоги за наше завтра*. Нарід без преси це армія без проводу, без звязку, без наказу, — ватага, незорганізована й непоінформована юрба. А така юрба не має права казати, що вона взагалі має якийнебудь голос на Сході чи на Заході.

А третім почуттям, яке має викликати „місяць преси“, повинно бути *почуття гідности й свідомість потреби самозбереження*. Це почуття разом з іншими, повинно дати відрух внутрішньої волі нашого громадянства, спрямованої не назовні (на закиди, обвинувачення й т. д.), а на самого себе — на виявлення ініціятиви, на змушення себе прислужити тій всесильній національній зброї, якою є преса.

Вбогість нашої преси? Вона є показчиком волі і бажань читачів. Кожному ляїкові відомо, що розмір, вартість і зміст часопису залежить від *числа передплатників та акуратного припливу гроша*. Наймудріший Соломон з порожнього не наллє.

Є спосіб здобути собі наклад і засоби — пуститися на бруковість, на вуличний матеріял, на гру на низьких людських інстинктах, як це роблять деякі чужі часописи. Але наша преса на цей шлях станути не може. Кожний спостережливий читач знає, що нашу національну пресу характеризує високе етичне почуття. І під цим оглядом наше громадянство може гордитися своєю пресою: вона виконує тяжкий, але високий обовязок народнього проводу. Вбийте сьогодні цей провід, і вартість та сила наша зараз-же впадуть на дно.

Все сказане, диктоване почуваннями і розумом повинно стати тою силою, що започаткувалаб би нову добу нашої національної преси, себто нову добу нашого підйому, нашого національно-культурного й політичного життя.

Місяць преси є пробою, чи є ще „порох у порохівницях“, чи не підмокла наша ґубка й кресало під слотою буденщини, дрібних інтересів байдужости.

Коби лише не довелося нам переживати ще збільшеного *почуття стиду й трівоги* за наше завтра.

В. Островський.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ЖОВТНЯ 1932.

ПРОСПЕР МЕРІМЕ. 6)

Блакитна кімната.

Так думав собі Левко. Підчас тих думок, яких я не хочу довше аналізувати і які зявлялися в його голові так неясно, як сонні привиди, його очі відрухово були звернені на двері, які вели з блакитної кімнати до кімнати англійця.

У Франції двері зачиняються погано. Між цими дверми і паркетом була шпара щонайменше на які два центиметри. Нараз через цю шпару, слабо освітлену відблеском паркету появилося щось чорняве, плоске, подібне до вістря ножа, бо край, освітлений світлом свічки, представляв собою лінію тонку і дуже лискучу. Воно порушалося поволі в напрямі блакитного сатинового капця, киненого недбало поблизу тих дверей. Чи це може комаха в роді таргана? Ні, це не тарган. Це не має постійної форми... Два або три брунатні пасма, кожне з тою світячою лінією на краях вповзли до кімнати. Їх рух прискорюється, завдяки похилому паркетові. Скоро посуваються вперед, от-от діткнуться малого капця. Нема сумніву! Це рідина, а ця рідина — тепер у світлі свічки зовсім добре видно її колір, це — кров! І коли Левко непорушно з жахом вливлявся в страшну течійку, молода жінка спала дальше спокійним сном, а її рівномірний віддих огрівав шию і плече кохання.

*

Та запопадливість, з якою Левко замовив обід зараз по приїзді до готелю, доказує достаточно, що він мав здоровий розум, розвинену інтелігенцію і що вмів передбачувати. І в цім випадку він показався таким, як ми вже його пізнали. Він не рушився з місця, тільки цілу силу свого духа звернув на те, щоби рішитися на якусь постанову супроти того нещастя, яке йому загрожувало.

Уявляю собі, що більшість моїх читачів, а головно мої читачки, повні героїчного почування, осудять поведінку, а саме непорушність Левка серед таких обставин. Він повинен був, скажуть мені, побігти до кімнати англійця і притримати злочинця, а щонайменше потягнути за дзвінок і заалярмувати цілий готель. На це я відповім найперше, що у Франції в готелях дзвінки істнують хіба лише до прикраси кімнат і що їх шнурочки не мають получення з ніяким металевим предметом. Додам до того чемно, але рішуче, що хоч негарно лишати вмираючого англійця в сусідній кімнаті, але непохвально булоб також жертвувати для нього жінку, яка спить, склонивши голову на вашім рамени. Що сталось би, якби Левко наробив галасу і розбудив цілий готель? Прибігли би негайно жандарми, державний прокуратор і його секретар. Ці панове з професії такі цікаві, що заки зачалиб випитувати його, що він бачив чи чув, передовсім спиталиб:

— Як ви називаєтеся? Ваші документи? А пані? Що ви робили разом у блакитній кімнаті? Ви мусілиб ставати в суді перед лавою присяглих і зізнавати, що такого-то дня і місяця, в такій і такій годині в ночі ви були свідками такої то події.

Отже саме ця думка про державного прокуратора і про присяглих суддів була першою, яка блиснула в голові Левка. Трапляються деколи в житті такі проблематичні випадки, які тяжко вирішити; що ліпше, чи позволити вбити якогось незнайомого подорожного, чи скомпромітувати і погубити кохану жінку?

Це досить неприємно бути приневоленим поставити собі таку дилему. Подаю найзвичайнішу її розвязку.

Левко зробив те, що імовірно зробив би кожний в його положенні: він не рушився з місця.

Лежав довго як заворожений, з очима впяленими в блакитний капець і в малу червону течійку, яка його дотикала: холодний піт виступив йому на чоло, а серце билось у грудях так, що мало їх не розірвало.

(Продовження буде.)

Німецька відповідь у справі конференції чотирьох держав.

Англійський уряд одержав 8. ц. м. німецьку відповідь на ініціятиву Мекдональда. Німецька нота застерігається, що не уважає ані французької ноти з 11. вересня, ані британської декларації з 18. вересня основою до дискусії на конференції, всежтаки висловлює свою згоду на участь у пропонованій конференції. Дальше німецька нота звертає увагу на факт, що британська декларація кладе натиск тільки на правну сторону справи, висуненої німецьким урядом, коли французька нота займається тільки альтернативою евентуальної віднови німецьких зброєнь, а тимчасом оправдним завданням німецького меморіялу було розвязання, а не озброєння. Німецький уряд висловлює свою готовість навязати дискусію з іншими державами, щоби найти вдоволяючий для всіх сторін вихід у справі рівноуправнення. На думку Німеччини така спроба повинна вестися тільки в тому самому дусі, що свого часу переговори в Льозанні. Речинець конференції, як інформує німецька преса, нота пропонує на тиждень після закінчення нарад Союзу Народів.

Англійські парляментаристи в Німеччині.

До Берліна приїхала ґрупа анґлійських парляментаристів, яку канцлер Папен гостив у себе сніданням. На вечірньому приняттї у німецько-анґлійській унії б. канцлер Куно виголосив промову, заявляючи, що підставою майбутнього порозуміння між обома державами мусить бути взаємне признання рівноправности. Провідник анґлійських парляментаристів, льорд Гаткінзон, лїберал, відповів, що в колах, аближених до нього та в цілій публичній опінії, поза урядовими колами, німецькі постуляти витають з великою симпатією.

З осередку інтернаціональної торговлі в Ляйпціґу.

(УП) Цікавий спосіб реклями завела дирекція липських ярмарків. Усім закордонним покупцям, що приїздять до Липська і закуплять там у часі весняних чи осінніх торгів товарів на суму стократ більшу, як їх кошти подорожі, дирекція ярмарків звертає видатки на подорож. Вони мусять перед дирекцією виказатись відповідними паперами, що такі товари дійсно закупили. В останніх двох ярмарках виплатила дирекція на зворот видатків за подорож 190.000 марок. Те саме, лише в більших розмірах, підготовлюється й на весняний ярмарок у 1933 році.

Місяць української незалежної преси
у Львові.

Вчора, себто 9. жовтня ц. р. в 12 год вполудне відбувся в салі Т-ва „Українська Бесіда" у Львові відчит ред. Вол. Целевича п. н. **„Сучасна українська преса і громадянство".**

Громадяни міста Львова явились громадно. По відчиті розвинулася дискусія.

Відчити про „Сучасну українську пресу і громадянство" по читальнях „Просвіти" й товариствах „Будучність" і „Зоря".

1) Чит. „Просвіти" Левандівка. Прелеґент **ред. Я. Шавяк.** Слухачів 80, по відчиті була дискусія.

2) Чит. „Просвіти" Стрийське. Прелеґент **ред. Д. Паліїв.** Слухачів 60.

3) Чит. „Просвіти" Вулька. Прелеґент **д-р І. Німчук.** Слухачів 38 душ. Цікава дискусія. Голос забирало 8 осіб, переважно робітники.

4) Чит. „Просвіти" Замарстинів. Прелеґент **ред. Ярослав Курдидик.** Слухачів 100. Дискусія цікава. Зголосилось нових 21 передплатників. Зорганізувалася секція пропаганди української незалежної преси. Входять: О. Карась, І. Польовий, В. Баюлка, О. Яценків, М. С. Маніш, Когут, Стецура, Р. Чорна, Г. Пацановська. З добровільних датків було 5 зол. 4 сот.

5) Т-во „Будучність". Прелеґент **ред. Купчинський.** Слухачів 60.

6) Т-во „Зоря". Прелеґент **ред. В. Кузьмович.** Слухачів 80.

Дальший звіт подамо завтра. Не відбувся відчит у чит. „Просвіти":

1) Знесіння Нове і Старе наслідком перешкоди прелеґента д-ра К. Коберського, який не явився.

2) Голоско Вел. — прелеґент д-р Віт. Левицький занедужав. Відчити в цих двох читальнях відбудуться дня 16. жовтня ц. р. в 6. год. вечором.

3) Личаківське — читальня просила переложити відчит на 23. жовтня ц. р. Буде реферувати ред. І. Кедрин.

4) Жовківське — прелеґент д-р М. Коновалець. Відчит не відбувся з вини членів, які не явились.

Цікаві уваги й побажання дискутантів будуть подані окремо.

Преса інформує про події сучасности; ті, що не знають їх, не знають світа, в якому живуть.

Масові ревізії в Яворові і Яворівщині.

Пишуть нам:

Яворівська поліція разом з львівським підкріпленням переводить масові ревізії в Яворові і Яворівщині. Трусили основно у Миколи Вахуловича в с. Черниляві, у Федора Перуна там-же, у Вол. Грабовського і Семена Менди (ікс-тий раз!). **Дня 7. жовтня ц. р. відбулася велика ревізія в редакції „Українського Слова" та домашня ревізія в ред. Е. Яворовського в Яворові.** Ревізія тревала три години. Трусили: один мундуровий і два цивільні, в тім один львівський. Все переводили незвичайно основно. Навіть вязанки дров на веранді розрубували. Редакційний матеріял і книгозбірню порозкидали на всі усюди. Тої-ж днини відбулася **чергова ревізія у Міській Читальні „Просвіти" в Яворові, в реміси. Т-ві „Гаразд" і в Братстві св. Юра в Яворові.** Трусило чотирьох, у тім двох цивільних зі Львова. Тої-ж днини відбулася домашня ревізія в Остапа Харамбури та в урядовця Українбанку „Нар. Дім" в Яворові, Петра Лукасевича. Причина ревізій невідома. Ніде нічого не найшли. — Переведено крім того ще ревізію 7. ц. м. у Вас. Шумиловича, Катерини Прокоповичівної, Вол. Мельника, Андрія Рожака і Ст. Станьківної — всіх у Яворові.

*

Всі ті ревізії ведуться мабуть у звязку з дивними пожежами в Яворові, про що у нас була вже згадка. Про ті пожежі пише яворівське „Українське Слово" (ч. 88—89) отсе:

„Минуло кілька літ від того часу, як хтось раз-у-раз палив систематично в Яворові на Гребли й Загородах. Та тоді ніхто цього не брав інакше, тільки як підпали з пімсти або в цілі осягнення обезпеченової премії або вкінці — всі загально стали говорити про невідповідальні вчинки якогось збоченого маніяка. Справу залишено, її не вияснено досі, а пожежі на якийсь час у Яворові припинилися.

Тепер знову появилися пожежі в Яворові, на цей раз на вул. Орського (давня назва її „За валом"). Увагу загалу звернув особливо вогонь у забудуваннях М. Орської (згоріла стодола) 15. вересня ц. р., вогонь у п. Качурби з Каси Хорих на тій самій вулиці (згоріла стодола) дня 23. вересня ц. р., дальше вогонь у п. Мюллера (згоріла стодола) дня 25. вересня ц. р. Дня 28. тогож місяця згоріла тяжкодоступна для стороннього стайня в забудуваннях польського прихсдства. Пожежі ті відбувалися всі вечором, коли вже цілком на дворі темно.

Такі факти, але на цей раз зродилася у чинників, що обовязані вислідити спричинника вогнів, вже не думка про маніяка, але інша думка, що видно з арештувань не кого іншого, а Вол. Грабовського і Сем. Менди, що, як відомо, сиділи ще за т. зв. „пацифікації" 1930 р. нібн за „саботаж"! Але по арештуванні згаданих по пожежі у п. Качурби вибухнула незабаром нова пожежа — й обох арештованих пустили на волю. Поліція досліджує по всіх усюдах цілу справу, а тимчасом мішається до справи й загал зі своїм, як усе, „переборщеним" коментуванням. Вулиця зачинає говорити в часі, коли її обовязком мовчати. По місті кружляють тисячі непровірених сплетень у звязку з цією цілою справою, а чимале заогнення ситуації сповняє і дзвінок, що дзвонить зловіщо підчас кожно пожежі на „ратуші Собіського", і дзвонення на дзвіницях церков! Громадяни тремтять за своє майно і здані в пожежах на Божу ласку як безборонні.

Та видно ділає хтось, а не тремтить. Хтось має в тім усім інтерес і саме тепер думає зловити в тій воді свою рибку! Ось пошта принесла до нашої редакції таку листівку:

„Nadawca: Samoobrona Polska, Jaworów. Redaktor Ukr. Słowa Jaworowskyj Euhen, Jaworów". Redaktorze Prowodyrze, Oznajm swoim rodakom, że o ile nie ustanie niszczenie polskiego majątku przez **wasze ognie,** to samoobrona Polska w Jaworowie pójdzie tą samą drogą, lecz odwdzięczając się w dwójnasób, za jedno spalone mienie polskie spali się dwa ukraińskie. A jeśliby i to nie pomogło, to potrafimy bardzo szybko nawet dziesiątkować! Zobaczymy, kto wygra?"

Ціла писанина писана — певно для більшого страху! — червонилом! Цілости ніяк не можна брати поважно, хоч, розуміється, органи безпеки повинні виловити автора цих нісенітниць, щоби таки його провчити, що ситуація за прикра, щоби в ній був час і було місце на того роду — якщо скваліфікувати — таки злочинні і підпадаючі під гострі параграфи карного кодексу листівки. **Українське громадянство відкидає з обуренням інсинуацію, наче би вогні були ділом українського громадянства, за що воно й має відповідати!** Віримо, що з часом воно викриється точно, хто спричинник пожеж, — а тоді й кара не повинна його не постигнути.

Шовіністичні круги ворожого загалу юдять уже до репресій українства".

„Бесіда" й інші подібні касинові установи є місцем товариських сходин, ґутірки, лектури і забави. Але це не є випозичальні рідних газет і їгри пів милі на „Бесіду", щоби там у черзі чекати на рідну газету, замісць купити її чи передплатити, це поведінка негідна поважного громадянина.

Чи Ви знаєте, що української незалежної преси не субвенціонує ані промисл, ані уряд, ані ніяка політична ґрупа, що українські ґазети не мають анонсів від державних монополів і підприємств і не мають богатих приватних протекторів? — 4 зол. місячної передплати є підставою матеріяльної екзистенції нашого щоденника — тому мусите їх прислати.

Приготовляють жидівський конґрес.

Дня 25. вересня ц. р. зійшлися американські делеґати на міжнародній жидівський конґрес у готелі Астор в Ню Йорку. Вони приїхали на вступну конференцію в справі конґресу до Женеви. Конґрес має відбутися в 1934 р., але вже тепер про нього пишеться. На нараду американських делеґатів зійшлося біля 100 жидівських діячів з ділянок суспільного, економічного, просвітного та політичного жидівського світа. Бернард Дойч, президент конґресу, сказав у своїй промові, що у християнському світі є сили, які перемінюють життя жидів у правдиве пекло. Жидівський конґрес вказує на життєву силу жидівства й тому надіються, що на нього зїдуться делеґати для вирішення важних справ. Рабін Стефан Вайз з Ню Йорку сказав, що всі жиди мають право до участи в конґресі з виїмком тих, що самі себе виключають. Він надіється, що підготовча конференція в Женеві буде такою, що можна буде назвати її парляментом світа. Д-р Тепенбавм, голова екзекутиви американського жидівського конґресу, висловився, що світовий жидівський конґрес має показати, що жиди не є безборонною горсткою, на якій випробує дехто свої непогамовані пристрасти. *(„Америка".)*

Каста бизнесменів в Америці.

Книжка Тавсиґа й Джослина з Гарварду п. н. „Провідники американського бизнесу", видана накладнею Мк. Миллена доказує, що американські провідні бизнесмени витворили окремий світ для себе і, коли цей стан буде дальше тривати, то готова в Америці повстати окрема каста бизнесменів на зразок европейської родової аристократії. Заключення оперте на квестіонарі, який оба професори розіслали до 15.000 бизнесменів, а на нього прийшло 7.370 відповідей. У квестіонарі були між іншими питання, чи теперішній бизнесмен походить з роду бизнесменів чи з іншого роду праці. Показується, що бизнес найбільше вдається в родині, отже часто переходить з батька на сина. Але більше таланту до бизнесу є між іншими заняттями, лише не кожному легко взятися до бизнесу. Щодо платень, то автори ствердили, що вони дуже зріжничковані. Отже далеко більше ніж в інших родах праці. Робітник фабричний дістає пересічно 1.500 дол. річно, бюровий робітник в бизнесменовім офісі дістає 2.500 дол., а урядовець з екзекутиви дістає 25.000 дол. Такої нерівности нема в інших родах заняття в Америці. *(„Америка".)*

Податковий страйк французьких селян.

В Парижі відбувся з'їзд 5.000 делеґатів малоземельних хліборобів з усіх сторін Франції. Ухвалили резолюцію, що французькі хлібороби розпічнуть податковий страйк, доки ціни збіжжа не вернуть до нормальної висоти. Опісля рушили походом до будинку збіжевої біржі, де зірвали таблицю, на якій були виставлені ціни збіжжа, прийшло до бійки з поліцією, що пробувала розігнати демонстрантів, причому арештовано багато осіб. Як відомо, французький уряд рішив прийти з допомогою рільникам і створити збіжеву резерву у висоті 6 міліонів сотнарів. Крім того той уряд звернувся до парляменту за відповідними кредитами, як тільки розпічнеться сесія.

Еріо поїхав до Льондону.

ПАРИЖ, 10. X. ПАТ. Сензацію викликала тут вістка, що премієр Еріо виїхав до Льондону. Офіціяльні кола зберігають цілковиту мовчанку і не заперечують ані не потверджують цієї вістки. „Фіґаро" думає, що виїзд Еріота до Льондону, щоби стрінутися з англійським премієром, з огляду на невдалу спробу скликати конференцію в Льондоні, зайвий.

Справа національних меншин у Женеві.

Із Женеви повідомляють, що в суботу, 8. ц. м. предсідник Союзу Народів приняв делеґацію конгресу національних меншин. В склад делеґації входили між іншими посолка Рудницька і пос. Ґребе.

В Женеві повстав комітет, що має слідкувати за діяльністю Союзу Народів у справах національних меншин. Головою комітету став катальонець Естерліх.

Виключені з партії.

З Льондону повідомляють, що на вічу Лейбурпарті в Лестері принято резолюцію, яка бувшим членам партії Мекдональдові, Томасові і Сновденові раз на все заборонила поворот до партії, тому що вступили до теперішнього національного уряду.

АМБАСАДОР СРСР КИНУВ ЛЬОНДОН.

ЛЬОНДОН, 10. 10 ПАТ. Дотеперішній большевицький амбасадор у Льондоні Сокольніков покинув учора своє становище та виїхав до Москви.

С. О. С.

КАСАБЛЯНКА, 10. 10. ПАТ. Тутешня радіостація одержала сиґнали С. О. С. від бельгійського корабля „Шельдестад". На поміч загроженому кораблеві пустився всією силою пари корабель із Бресту.

МЕКДОНАЛЬД ЗОБОВЯЗАВСЯ ПІДДЕРЖАТИ ДОМАГАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

ЛЬОНДОН, 10. 10. ПАТ. „Ню Кронікел" принесла ревеляційну подробицю в звязку з ініціятивою Мекдональда. Стверджує, що в Льозані Мекдональд сказав німецькому міністрові законд. справ Нойратові, що британський уряд піддержить німецькі домагання в ділянці рівноправности зброєнь. Женевський кореспондент твердить, що Мекдональдове зобовязання є на письмі і його має німецький уряд.

ПАРТІЙНІ БІЙКИ В ІРЛЯНДІЇ.

ДЕБЛІН, 10. 10. ПАТ. Підчас мітінґу в Лимерик прийшло до сутичок між республиканцями та прихильниками опозиції. Було багато ранених. Поліція привернула порядок.

ПОКАРАЛИ СМЕРТЮ АТЕНТАТЧИКА.

ТОКІО, 10. 10. ПАТ. У тюрмі Ічіґаджа сьогодні покарали смертю корейця, який виконав бомбовий атентат на цісаря 2. січня ц. р.

По широкому світі.

— В Ґрацу й околиці відчули 8. ц. м. землетрус.

Радянська торговельна місія в Зл. Державах старається затягнути в американських банках більшу позичку.

— Архієпископа в Мехику арештували за відправлення богослуження без дозволу світської влади та за нарушення приписів для духовенства.

— На французьку станицю Абукемаль в Сирії напали бедуїни і вбили одного старшину та кількох вояків.

— В еспанському місті Лерена комуністи проклямували револ. страйк, що перемінився у криваві бої з цивільною ґвардією.

Свято в Духовній Академії.

Відкриття фільософічного факультету. — Відкриття Музею Богословської Академії. — Відслонення памятника митр. Шептицького.

В неділю, 9. ц. м. мала Духовна Академія у Львові великий день: того дня відбулося відкриття нового, фільософічного факультету, відкриття власного Музею Академії і відслонення памятника основника Академії, митрополита А. Шептицького. У святі тому взяло участь дуже поважне число українського громадянства Львова, представники українських товариств та установ, представники української незал. преси, дуже чисельне вище й нижче духовенство і багато молоді.

Свято почалося архиєрейською Службою Божою, що її відправив у церкві св. Духа Преосв. Будка в асисті духовенства. Співав хор питомців. Після того запрошені учасники й делеґати перейшли до прегарно розмальованої арт. Ковжуном авлі, де хор питомців відспівав псалом Лірина „Хваліте Бога". Потім ректор Академії о. д-р Йосиф Сліпий зложив звідомлення з праці Академії за минулий рік, повідомив про відкриття фільософічного факультету при Академії, пояснивши причини його оснування, а вкінці проголосив відкриття Музею. З черги проф. д-р Вол. Залозецький виголосив короткий виклад на тему „Фрескове малярство доби Палеольоґів на Україні". Закінчив ту частину свята хор питомців піснею-гимном „Боже великий", після чого учасники й гості перейшли до двох музеальних саль і коридорів, у яких розміщено багато вартісних і цінних памяток нашої церк. старовини. Пояснював усі ті експонати, призбирані запопадливою рукою о. д-ра Сліпого, проф. д-р В. Залозецький.

Точно в 12. год. вполудне почалося в городі Духовної Семинарії друге свято — урочисте відслонення памятника митрополита А. Шептицького, роботи різьбаря Андрія Коверка. Свято це розпочав знову хор питомців, що відспівав з бравурою твір **Larent'a de Rille** „Мученики в кольосею". Опісля о. ректор д-р Сліпий виголосив короткий реферат про наукову діяльність митрополита, зокрема про його заслуги для Академії. На даний знак відслонено памятник, що стоїть по самій середині аркад. Памятник своїм виглядом зробив на видців якнайкраще враження. На закінчення відспівав хор „Пісню неофітів" Шевченка-Кудрика, після чого пролунало ґрімке „Многая літа!"

Ціле свято мало незвичайно культурний характер. Дуже приємно вражала чистота й порядок у салях і по коридорах та ввічлива поведінка питомців.

Коли нарікаєте, що українські ґазети є гірші від чужинецьких — поцікавтеся грошевими засобами цих останніх і спитайте себе: звідки ці засоби мають взяти українські видавництва і чим має жити українська преса?!

Коли народився Мазепа?

(Цю статейку передруковуємо з 13. ч. „Життя і Знання".)

В минулому році подав я на сторінках „Життя і Знання" під увагу нашим історикам дату народження Івана Мазепи, яка дійшла до нас завдяки тому, що дослідник і збирач рукописних матеріялів до життеписів визначних людей Альойзій Осінський винотував її з поезуїтського молитовника.

Сьогодні хочу подати два друковані джерела, що відносяться до цієї справи. Перше з них походить від Нордберґа, сповідника Карла XII. Нордберґ був із Карлом у Бендерах. З приводу смерти Мазепи написав він у другому томі „Життєпису Карла XII", що до неї причинилися „крім його старости, бо мав уже сімдесять кілька літ, тяжка мандрівка через пустиню, журба з причини російського панування та зміна щастя, бо саме він хотів визволити Україну з цього панування" (німецьке видання з 1746 р., с. 168).

Друге джерело польське. Є це книжка, видана 1756 р. п. з. „**Historja skrócona Karola XII. króla szwedzkiego z francuskiego na polski język przetłumaczona**". Тут є мова й про те, як заходився цар, щоб дістати Мазепу в свої руки. Між іншим цар просив везира видати в його руки „**Hetmana Mazeppę z Kozakami za nim idącemi; czegoby nie przestał był nigdy prosić, gdyby pomieniony Hetman wkrótce potem nie umarł, mając lat 77**" (с. 186). Докладно подане в цій польській книжці число літ Мазепи вражає дуже. Виходить, що польський перекладач чи переробник знав добре справу, коли не написав „сімдесять кілька", як Нордберґ, а поставив докладно означене число років життя Мазепи.

У Польщі знали добре про Мазепу, зокрема езуїти. Історик польських езуїтів Заленський оповідає у четвертому томі своєї великої праці про Луцьк 1705 р., як на весну козаки гуляли в езуїтських добрах і вбивали кожного, що не давав їм грабувати, „**pomimo, że Mazepa, dawny uczeń Jezuitów, ochraniać ich dobra polecił**" (с. 950). А потім також у Мінську „**ten dawny uczeń Jezuitów odwiedzał ich w maju 1706 r. w Kolegjum i u stołu. W ich kuchni kazał sobie sporządzać potrawy, a kozaków wstrzymał od łupiestwa i gwałtów**" (с. 1508).

Заленському були доступні езуїтські архіви, тому міг знати й джерельно про освіту Мазепи в езуїтів. А коли до цього пригадати, що Мазепа користувався диплиоматичними услугами езуїтів, а саме одноіменника історика польських езуїтів, то нема нічого дивного в тому, що езуїти знали дату народження Мазепи. Знав її й той езуїт, що вписав у свій молитовник дату народження Мазепи, а саме 1632 р. 20. березня нов. стилю.

М. Возняк.

АЛЯРМУЮЧІ ВІСТКИ ВІД ЛЕТУНА.

МАНІЛЯ, 10. 10. ПАТ. Одержали тут алярмуючі сиґнали від німецького летуна фон Ґронава, що вибрався у лет довкола світа. Ґронав мусів осісти на Індійському Океані на північний захід від порту Світґем.

ПАМЯТАЙТЕ, ЩО ЧИМ СКОРІШЕ ПОЧНЕТЕ СПЛАЧУВАТИ ЗАЛЕГЛІСТЬ ЗА ПЕРЕДПЛАТУ, ТИМ СКОРІШЕ ПОЗБУДЕТЕСЯ ДОВГУ І ПРИЧИНИТЕСЬ ДО ПОПРАВИ ВІДНОСИН У НАШИХ ВИДАВНИЦТВАХ.

НОВИНКИ

— **Масова вічева акція ендеків у цілій Польщі.** В останню неділю 9. ц. м. польські ендеки розпочали масову вічеву акцію на терені цілої Польщі, беручи як вихідну точку своєї кампанії — нинішнє господарське положення у Польщі, дорожнечу, політику картелів, замасковану інфляцію, тісноту кредитів і т. п. Скрізь виступили найчільніші діячі ендеції, скрізь теж приходило до більших або менших інцидентів та авантюр, бо санаційні прихильники старалися — очевидно — спокій цих зібрань закаламутити. В деяких місцевостях, поліція або розвязала віче або згори його не дозволила. У Львові референтами у салі польського „Сокола" були професори сен. Ґломбінський і пос. Ст. Стронський з Варшави. У Варшаві відбулися аж три зібрання у трьох ріжних салях з такими прелеґентами, як проф. пос. Рибарський, посли Верчак, Марянський і і. Також віча відбулися у Вильні, Познані, Люблині, Бельську, Кутні, Каліші, Ґнезні, Торуні і ін. Розвязали віче в Тернополі, заборонили у Домброві Гірничій та Іновроцлаві. Компанія ендеків дуже зручно використовує опозиційні настрої широких верств польського населення, які далеко більше цікавляться питанням цін на продукти першої необхідности, ніж метафізичними міркуваннями про нову конституцію.

— **Перший виступ Марії Сокіл у львівській опері.** Марія Сокіл, якої концерти у Львові й у краю найшли таку ентузіястичну зустріч серед широкої публики й фахової критики, що негайно заанґажовано її в характері прімадонни до львівської міської опери, — виступить уперше на дошках Великого Театру у Львові в пятницю 14. ц. м. в архитворі Пучінія „Циганерія" („Богем") у головній партії Мімі. Цей перший виступ пані Сокіл на львівській сцені буде атракцією музичного дня і дасть нагоду всім, що не чули цієї артистки або чули її лише з концертової естради, пізнати у великій оперовій креації.

— **Виклад про Україну в Берліні.** Союз бувших громадян міста Данціґу у Берліні влаштував у вівторок 4. X. в салі „Шілертеатру" у Берліні виклад про Україну. Виклад мав Р. Ярий. В кінцевому слові голова Союзу д-р Рікнер зазначив, що Данціґ як давніше, так і тепер надзвичайно зацікавлений у розвою подій на Сході, а передовсім на Україні.

— **Ліквідація вчительських семинарів.** Кураторія львівської шкільної округи повідомила, що на основі рішення міністерства освіти зліквідовано державний мужеський семинар в Рудках і державний вчительський курс у Львові, а крім того пять приватних учительських семинарів, а саме: **жіночий Рідної Школи в Коломиї,** мужеський в Перемишлі, жіночий в Тернополі, жіночий в Тарнобжегу і коедукаційний в Чесанові.

— **Змінюють шкільні книжки.** У віцеміністра освіти Перацького відбулася конференція при участи представників видавничого світа. Віцеміністр заявив, що нові основи навчання вимагають цілковитої зміни шкільних підручників. Видавці дістануть з початком червня на другий рік докладні програми зреорганізованої школи. Віцеміністр не радив видавати навіть для вищих клас підручників, непринороврених до нового напряму. Міністерство освіти приготовляє підручники для першої, другої і пятої кляси народньої школи та першої, тепер третьої ґімназійної кляси.

— **Товариства і влада.** Міністерство справедливости виладило новий проект закона про товариства, що буде оголошений у формі президентського декрету. Проект побільшує інґеренцію адміністраційної влади на внутрішне життя товариств, даючи її органам далекосяглі уповноваження розвязувати ці товариства. Однак право розвязаного товариства відкликатися до суду вдержане.

— **Нові декрети.** Міністерство справедливости видало низку проектів нових судових законів, які предложить незабаром раді міністрів. В законі про загальне судівництво будуть зновелізовані приписи в справі судейської праґматики. Міністерство виладило одноцілий екзекуційний закон, що обіймає 400 артикулів. Закон переказує нагляд над комориками начальникам городських судів. Вийде теж одноцілий закон про судові оплати й кошти.

— **Зміна устрою вищих шкіл.** Міністерство освіти видало проект закону, що зміняє дотеперішні постанови про вищі школи. Між іншим проект передбачує, що вибір ректора мусить затвердити міністр освіти та що від рішення ректора й академічного сенату інтересовані можуть відкликатися до міністра освіти. В колах університетських професорів задумане вкорочення автономії вищих шкіл викликало велике невдоволення.

— **Штучні навози потаніють.** У звязку з господарською крізою, наслідком чого хлібороби майже зовсім перестали купувати штучні навози, фабрики штучних навозів рішили знизити ціни на свої вироби у весняному сезоні. Знижка буде виносити при кредитовій продажі для каїніту 13 проц., для потасових солей 11 проц. При купні за готівку ціни будуть знижені на 20 проц.

— **Політичний процес у Ковлі.** Дня 4. листопада відбудеться в окружному суді в Луцьку розправа проти Косача, Маркевича, Онишкевича, Вітрика, Лісневича, Куниці і двох Сомчинських. Закидують їм приналежність до УВО і кольпортування нелегальної бібули в ковельському повіті. Всі походять з Ковля, тільки Онишкевич з Угнова, що ходив у Ковлі до мірничої школи. Між обвинуваченими находиться Юрій Косач, дописувач „Нових Шляхів". Він сидить разом з комуністами. Боронять адвокати: д-р Білак з Городка Яг. і С. Підгірський з Ковля. Свідків оборони допустили з тим, що усіх будуть платити обвинувачені.

— **Комуністичний процес у Чорткові** скінчився засудженням обвинувачених: Френкля на 4 роки, Герцога на 4, Брікнера на 3, Попеля на 3, Зільбербуша на 2, Якеровича на півтора і Готесфельда на півтора року. Крім того всі втратили горожанські права на 5 років. Девятьох обвинувачених увільнили.

— **Учительська іспитова комісія.** Кураторія львівської шкільної округи повідомляє, що державна іспитова комісія для учительства народніх шкіл міститься від 1. вересня ц. р. в державнім мужеськім учительськім семинарі у Львові вул. Зелена ч. 10/III.

— **„Чабан" на українській радіо-програмі.** Із Ню-Йорку повідомляють, що радіо-програма базару Сурма стації WOV принесла 25. вересня ц. р. збірку пісень, декламацій та народних обрядів з життя українських пастухів і прикувала увагу слухачів. „Чабана" відограв Український Горожанський Клюб з Квінстави, а фортепяновий акомпаніямент був у руках панни Анни Думинської, учительки публичної школи з Озон Парк, Лонґ Айленд. „Чабан" є своїм змістом настільки інтересний, що його варта переробити

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ріжні методи — одна ціль.

Уявляю собі, як то нашим П. Т. Читачам надоїло вже читати про крізу і звязаний з нею місяць пропаґанди преси. Я ще тільки пять-десять разів заберу в цій справі слово і то слово коротке та не дуже голосне.

Нині даю від себе тільки вступ і закінчення, а властивий реферат відступаю закордонним журналістам...

Всюди на світі посилають редакції до своїх передплатників упімнення. Тільки не всюди однакового змісту.

Розглянаньмося по світі...

Китаєць, що залягає з передплатою, дістає з редакції лист такого змісту:

„Великий Добродію нашої ґазети! Вправді честь, яку Ти нам виявив, о наймудріший з мудрих і найщедріший з щедрих, замовивши нашу ґазету, є така велика, що навіть не дозволяє нам осмілитися впоминатися за ту марну дрібницю, якою є гроші, і радше випадало би нам, марним хробакам, доплачувати Тобі за ту честь, що Ти нас читаєш, одначе наш головний редактор уже від вчора не мав навіть жмені рижу в устах, а я решта співробітників також. Тому цілуючи дорогоцінні, подібні до філярів з маляхіту й алябастру Твої стопи, прохаємо в Тебе милостині в постаті залеглої оплати, а вдячність наша принесе Тобі в житті найбільші успіхи і роскоші, не кажучи про те, що ще дбайливіше і для Твого пожитку писати будемо".

А правдивий американець-янкес, редактор одного щоденника у східних стейтах Півн. Америки, друкує в подібних випадках товстим друком на I. стор. ґазети такий зазив:

„Повір! Бандити! Треба бути нащадком смердячого тхора, або ґієною, що на старости літ спаршивіла, мати вроджені всі хиби професійного палія чи алькоголіка-мурина і розумування осла, що терпить на розмякнення мозку, аби забувати про правильну вплату пренумерати на нашу ґазету, яка є одиноким проміням сонця, культури і знання в затухлих норах ваших хат. Одначе знайте, що ті, які знову спізняться з оплатою пренумерати, дістануть з слідуючою почтою від нас зам. ґазети пляшку з водою, затроєну заразками холери, а наші кольпортери і почтиліони дістануть 16-набоєві револьвери Кольта, аби скінчити з кожним з вас, кого би пощадила холера".

Ми стоїмо на межі двох культур — сходу та заходу і тому не можемо прийняти ні одного з тих способів. Один за чемний, другий за різкий.

Ми мусимо вибрати золоту середину, себто получити кращі вислови з обидвох упімнень і дати щось своєрідного, щось чемного а рівночасно різкого, щоби порушити совість, а не обидити вразливих і амбітних передплатників.

З огляду на свою вроджену скромність і брак цивільної відваги, лишаю цю роботу П. Т. Читачам. Я кілька разів брався за компіляцію і кожен раз кривдив китайця на користь американця.

Галактіон Чіпка.

як слід навіть на коротку мельодраму і ще раз передати на радіо, або й виставити на сцені. Другою, а то й головною атракцією програми була промова п-ни Стефанії Курочка з Нюарку, що виграла конкурс краси на контесті стейту Ню Джерзи. Вона говорила по англійськи на тему: Українці, не сидіть дома з заложеними руками, але йдіть між других людей і здобувайте свому народові належну пошану в Америці.— Наступної неділі віддано на тій самій стації в год. 9. рано „Наталка Полтавка" Котляревського нашими передовими артистами. („Америка").

— **Ґраф-злодій.** Львівська поліція уладила облаву на пасерів, себто таких людей, що купують у злодіїв крадені річи. При цьому в одного з пасерів подибали заставничу картку на золотий годинник. Виявилося, що той годинник продав пасерові загально відомий у Львові молодий ґраф М., син відомого у Львові аристократа, що займає визначне становище в однім банку. Ґрафа стала інвіґілювати поліція, опісля його спровадили до поліції. Він спочатку викручувався, вкінці признався, що золотий годинник украв знакомому, а опісля продав пасерові. Дальше виявилося, що той ґраф має на совісти багато обманств і крадежей. Він удержував взаємини з підозрілими людьми. Ґраф уже у вязниці, а поліція веде дальше слідство.

— **Мандрівки безробітних.** Пишуть нам: Через села Рудеччини та Самбірщини мандрують кудись подорожні-безробітні, нужденно зодягнені, з торбами, деякі з жінками та дітьми. Попадаються гуртки по 4—5 осіб. Щоденно один такий гурток видко в селі. Мандрівники походять із околиць Бендзіна та келецького воєвідства. Невідомо, чи це безробітні, обняті офіціяльною статистикою, яка, до речі, стверджує, що загальне число безробітних зменшується.

— **Загадочна недуга під Калушем.** В Томашівцях пов. Калуш захорувало кілька осіб з виразними проявами холери. Пять осіб зміж хорих умерло. Староство вислало до села лікаря, який ізолював хорих, перевів дезінфекцію мешкань, убрань, забезпечив керниці і т. п. Крім того справою занявся бактеріольоґічний інститут, щоби ствердити, чи недуга в Томашівцях є справді холерою. Досліди не виказали прутнів Коха, тому про вибух холери в цьому селі нема бесіди.

— **Самогубство вчительки.** Софія Рахваліўна, вчителька в Кросні, відобрала собі життя, кинувшись під колеса потягу. Причиною самогубства були родинні невзгодини.

— **Смерть у копальні.** В вугляному басейні в Пенсилвенії згинуло 4 шахтярів із Польщі: Йосиф Зерович, Фр. Максимович, Ол. Беневич і Людв. Косковський. — У копальні Ліґ (у графстві Лянкашир в Анґлії) урвалася вінда. З 20 шахтярів, що їхали тією віндою, 19 згинуло.

— **Ендеки при роботі.** В Торуні арештували директора каси ощадности Гемпля і голову управи тієї каси Бенашевського за спроневірення грошей, фальшування документів і ділання на шкоду каси. Оба арештовані були визначними діячами місцевих вшехпольських організацій.

— **Екзекутор увязнений в стодолі.** Суд у Ліпні засудив на 3 місяці вязниці селянина Вл. Левандовського з Трутова, що вжив незвичайного способу, щоби не платити податку. Він замкнув екзекутора Ст. Квятковського в стодолі і почав кричати: злодій, краде бараболю! Збіглися сусіди і хотіли зробити над екзекутором самосуд, але жінка Левандовського не допустила до того.

— **Застрілив семинаристку.** До 16-літньої учениці вчительської семинарії в Ряшеві, Вільгельміни Фоґель, приступив вечором на вулиці якийсь мужчина і вистріливши до неї двічи з револьвера, втік. Тяжко ранену дівчину перевезли до місцевого шпиталю, де вона померла. Поліція шукає за вбивником.

— **Італієць хотів перейти на радянський бік.** На березі Дністра коло хотинської твердині арештували румунські пограничники одного італійця, що хотів дістатися тайком на радянський бік. Арештований Фернандо Торічеллі заявив, що він з фаху декоратор і в свому рідному місті Падуї не міг найти заняття. Тому був приневолений покинути Італію й пуститися в світ за заробітком. При ньому найшли пашпорт і 20 левів. Торічеллі сказав дальше, що всі границі перейшов без труду і дуже жалів того, що майже при ціли мусів зректися наміру. Хотяй при ньому не найшли нічого підозрілого, то всетаки відставили в розпорядження букарештенської сиґуранци.

— **Для добра дикарів.** У західній Австралії серед пустині, далеко від залізниці, стоїть шатро, куди досі не входив ніхто крім одної жінки, що живе там уже 30 літ. Це англійка Бейтс. Коли вона мала 20 літ і відвідала цю околицю вперше, її вразило те, що дикуни, що живуть там, терплять на страшні недуги та пянство; пють вони під впливом цивілізованих австралійців, що відкрили їм силу алькоголю. Бейтс продала своє майно в Анґлії і осілилась на постійне серед австралійських дикунів, щоби боронити їх перед шкідливими впливами цивілізації. За 30 літ вона вивчила більш як сто діялектів і витратила на свою місію все майно. Дикарі шанують її як богиню; вона не вчить їх англійської мови і не навертає на християнство. Одному місіонареві вдалось недавно розмовляти із нею: вона ще молода, дуже культурна та розумна жінка. Ніхто не знає так добре життя первісних племен Австралії, як вона. Вона списує свої враження і свої досліди, але її книжка вийде аж після її смерти.

— **Українці львівського повіту!** Приготовляйтеся до переведення збірки на потреби Рідної Школи. На цю збірку староство дало вже дозвіл (розп. В. А. 16/7 з 17. X. 1932) на час від 14. до 22. жовтня ц. р. Збірку треба переводити в кожному селі в грошах і рільних продуктах. Уповновласнення висилаємо. Кожний з уповноважених нехай виконає свій обовязок. Усіх прихильників прохаємо цієї справи допильнувати. — **Рада Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Львові.**

— **Подяка.** Дуже просимо Вас дозволити на сторінках Вашого шановного часопису висловити найщирішу подяку всім інституціям, організаціям, редакціям, видавництвам і поодиноким особам, які на заклик Українського Історичного кабінету в Празі відгукнулися надсилкою ріжних матеріялів, а головне книг, журналів та газет. — **Д-р Ян Славік,** керовник Українського Історичного кабінету та Уповновважений Міністерства Закорд. Спр. ЧСР.

— **Справлення помилки.** В попередньому (225) числі „Діла", у статті **„Утопія та дійсність"**, в уступі пятому (речення третє) зложено помилково: елітою й анахроцізмом. Має бути: **сліпотою й анахронізмом.**

З листів до Редакції.

До Хвальної Редакції Часопису „Діло"
у Львові.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Прошу з Вашої ласки дати місце у хвальнім Вашім часописі цьому мому листові, за що наперед висловлюю Вам свою щиру подяку.

На бажання редакції час. „Голос Мазепинців" (у Шикаго) я написав статтю надруковану в ч. 10. того журналу. Але що дальші статті, уміщені в зазначенім числі, не відповідають моїм переконанням, то я й хочу цією дорогою повідомити людей, котрі зробили відомі мені помилкові консеквенції дотично появи мого підпису в „Голосі Мазепинців", що я зовсім не солідаризуюся з політично-партійним світоглядом редакції. Гадаючиж, що мазепинцями можуть і повинні бути українські люди без ріжниці політичних або релігійних пересвідчень, я допускаю пропагандивну акцію культу Мазепи, як сутодержавницької понадпартійної ідеольоґії, по всіх українських періодичних органах, за винятком лише тих, котрі обстоюють космополітизм чи федерацію з ворогами нашого народу.

У правдивій пошані
Василь Королів-Старий.
1932, 4. Х. Мельнік, ЧСР.

Літературний куток.

100-ліття смерти Скота.

Журнали, часописи та ювилейні свята пригадують 100-ліття смерти одного із найбільше читаних у XIX. в. повістярів, дійсного творця історичної повісти. Вальтер Скот належав до письменників, якого вплив перейшов межі звичайних літературних впливів; його успіхи мали щось із Наполеонівських перемог. Чи не перший із письменників XIX в. умів він поєднати незвичайну уяву поета із плянами видавничого підприємця, дитячу наївність із фанатичною працею продуцента. Швидкість, з якою він пускав у світ свої твори належить до рекордів в історії літератури. Сам список його творів заняв би ґазетну сторінку друку.

В. Скот перший показав авторам історичних повістей, як можна користуватись історичними фактами по вподобі, йдучи за грою своєї уяви. Він умів творити типи, збагачувати їх ідеями і що найважливіше творити ілюзію дійсности із великих жестів і слів. Без огляду на те, що нині його повісти видаються нам здебільша розтяжними та подекуди наївними, вони мають прикмети неперевершені ніяким іншим письменником. Ґете, Бальзак, Манцоні, Стендаль, Пушкин — найбільші письменники століття захоплюються Вальтер Скотом. Всі вони добачують у ньому мистця, що ставить новий великий принцип: відтворювати дану історичну добу. Згодом навіть справжні історики почали наслідувати Скота, не нехтуючи своєю уявою, щоби доповнити факти.

Історичні повісті В. Скота ще й досі захоплюють молодечу уяву і щодо деяких технічних засобів можуть залишитись зразком, як треба їх писати.

◆◆

Ґазета не виходить задармо: редакція, папір, друкарня, кореспонденти, експедиція — це все вимагає грошей!

◆◆

Із судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО УВО.

Процес студента Охримовича і Барана скінчився в суботу вечором. Присяглим суддям поставлено три питання: по одному щодо державної зради і одно відносно Охримовича щодо злочину грабунку. Присяглі заперечили останнє питання (1 так, 11 ні), а потвердили питання щодо державної зради відносно Охримовича (7 так, 5 ні), наслідком чого засуджено його на два роки вязниці з вчисленням одного року слідчого арешту. Барана увільнено на основі відношення голосів (6 так, 6 ні).

СПОРТ.

УКРАЇНА— Т. Ш. Л. 3:0 (0:0).

Перші змагання України в одною з найсильніших Б-клясових дружин принесли сподівану й заслужену перемогу нашій дружині, яка перевищала противника технікою і тактикою, а передовсім рутиною. Ослаблена дружина України, яка грала пазагал слабше, як звичайно, представлялася ось-так: Бутель, Міськів, Воробець, Цимбала, Кіцила, Вовк, Крушельницький, Ґоцький І., Лисик, Ґоцький ІІ. і Максимів. У першій половині гра майже вирівняна. Дружина Т. Ш. Л. визначалася питомою львівській Б-клясі амбіцією і завзятістю, завдяки чому вдержала у 2/3 змагань почесний ремісовий вислід. З причини браку рутини не добула вона почесних воріт, хоча мала багато догідних позицій. По непадзвичайній грі нашої дружини у першій половині, кінцевий зрив приносить троє ефективних воріт, які добули Ґоцький І., Крушельницький і Ґоцький ІІ. Під кінець змагань Лисик нівечить ще дві добрі ситуації і суддя п. Ґуліч кінчить серед темноти змагання. Видців 500.

Т. Ш. Л.—УКРАЇНА ІІ. 2:1 (1:1).
Одинокі ворота для України добув Вовк.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО У. С. С.

Тризмаг жінок.

Стартувало дві змагунки. Перемогла Кос Марія (Плай) 61.— точок (зах.-укр. рекорд), 2) Біленька Дора (УССК) 54.5. Вислідн поодиноких конкуренцій: 100 м.: 1) Біленька 14.5, 2) Кос 14.7. Скок вгору: 1) Кос 1.17, 2) Біленька 1.055. Ратище: 1) Біленька 17.65, 2) Кос 16.28.

П'ятизмаг мущин.

В неділю відбувся пятизмаг мущин за мистецтво краю та українського студента. На старті стануло 6-ох змагунів. *Скок удаль:* 1) Рак 5.60, 2) Мартинович 5.55, 3) Сліпко 5.54. *Ратище:* 1) Гнатейко 40.21, 2) Рак 35.63, 3) Сліпко 34.59. *200 м.:* 1) Рак 24.1 (зах.укр рекорд), 2) Мартинович 24.9, Сліпко 26.—. *Диск* 1) Семків 35.20, 2) Круль 33.59, 3) Гнатейко 33.05. *1500 м.:* 1) Рак 4:39.3, 2) Сліпко 4:49.1, 3) Гнатейко 5:38.1. У загальному переміг *Рак Роман (УССК) 2.654.965,* 2) Сліпко Володимир (УССК) 2.245.755, 3) Гнатейко Зенон (УССК) 2.156.435, 4) Мартинович (УССК), 5) Круль Іван (Мета), 6) Семків Волод. (Сокіл-Батько).

По змаганнях вручено переможцям мандрівні нагороди РСУК-у, Центросоюзу та Основи.

Перед змаганнями відбулася проба побиття рекорду в меті диском, зголошена Семковом (С.-Б.), яка вповні повелася. Осяг 38.41.

ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО ЛІҐИ.

Львів: Погонь—Чорні 1:0 (1:0). Варшава: Варта—Леґія 3:1 (1:1). Краків: Висла—Гарбарня 2:2 (1:2). Седльце: Рух—22. п. п. 1:0 (1:0) У табелі веде дальше Краковія (26 п.) перед Погонею (24 п.) і Вартою (23 п.): Два останні місця займають Польонія і Чорні (по 11 п.).

У півфіналі за вхід до ліґи познанська Леґія перемогла 1. п. леґ. (Вильно) 5:3.

МІЖНАРОДНІ СТРІЧІ.

Прага. Чехословаччина—Югославія 2:1 (1:1). Змагання в копаному мячі.

Лодзь. Польща—Австрія 9:7. Міжнародня стріча в боксі.

ТІЛЬДЕН У ВАРШАВІ.

В неділю гостила у Варшаві група знаменитих сітківкарів-професіоналів зі славним американцем Тільденом на чолі. Поодинокі показові стрічі дали ось-такі вислідн: Тільден—Тлочинський 1:6, 6:1, 6:1, 6:3. Ніслайн (Німеччина)—Барнес (Америка) 3:4, 4:6, 6:1. Тільден, Барнес—Ніслайн Наюх 7:5, 4:6, 6:4.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Редярд. Кіплінґ: У ДЖУНҐЛЯХ. З анґл. мови переклав Кирило Вербин. Передне слово подав і мову справив М. Матіїв-Мельник. Друге ілюстроване видання. Ціна зол. 1.50. Видання „Рідної Школи". Львів, 1932. Стор. 152.

ЖУРНАЛИ.

„SLOVANSKY YREHLED", sbornik pro poznavani politickeho, socialniho a kulturniho života slovanskych statu a narodu. Vydavatel Ad Cerny. Rocnik XXIV. Zari 1932.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 10. X. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·40 зол., за літру молока 19—21 сот., літру сметани 1·10 зол., копу яєць 4·90—5·— зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 11. жовтня год. 7.30 веч. „Самійло Зборовський" Юл. Словацького.

Середа, 12. жовтня год. 7.30 веч. „Кармен".

Четвер, 13. жовтня, год. 7.30 веч. „Самійло Зборовський".

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 11. жовтня, год. 7.30 веч. „Бездомний лікар".

Середа, 12. жовтня год. 7.30 веч. „Бездомний лікар".

Четвер, 13. жовтня год. 7.30 веч. „Бездомний лікар".

Кіна.

АПОЛЬО: „Невідомий співець".

АТЛЯНТІК: „Сержант Х".

КАСІНО: „Чоловік-мапа" (Ван Дайк).

КОЛІСЕЙ: фільма „Заслан..." та ревія „Головне не перейматися".

КОПЕРНИК: „Чоловік, якого я вбив".

МАРУСЕНЬКА: „Чоловік, якого я вбив".

МІРАЖ: „Облава Парижа".

ОАЗА: „Ц. к. резервіст".

ПАЛЯС: „Король то я" (Вал... Бурієн).

ПАН: „Жінка та шпіон".

ПАСАЖ: „Золото", фільм тиждень і комедія.

ПРОМІНЬ: „Дзвонар із Нотр Дам" і ревія „Сміх то здоровля".

СТИЛЕВЕ: „Циганські романси".

УТІХА: „Жовтодзьоб капітан", „Скарб на пустині".

ХИМЕРА: „Містер Джекель і д-р Гайд".

Закордонне радіо.

Середа, 12. жовтня 1932.

Ляйпціґ (259) 12.00 Орхестра, **Братислава** (278,8) 12.20 Концерт, 18.00 Авд., спів, 22.20 Музика, **Міляно** (331,4) 11.15, 13.00 Музика, 20.30 Комедія, танк. музика, **Штутґарт** (360,6) 10.30 Скр. сонати, 21.00 „Міс Сара Сампсон" траґ. Лесінґа, **Біґгород** (430,4) 20.00 Нар. пісні, Тімотич. 20.30 Солісти, **Рим** (441,2) 20.45 Вечір Масканія, **Відень** (517,2) 11.30 Капеля, 15.20 Рецітаць форт., **Рига** (525,4) 19.05 „Мадон у е ту" оп. Газельбаха, **Мінхен** (532,9) 12.00 Музика, 17.00 Пісні, Лянген (альт), **Будапешт** (550,5) 12.05 Солісти, 17.00 Військ. орхестра, 18.50 Оп. музика, **Харків** (937,5) 10.00, 14.30, 15.00, Концерт, 11.00 Звуковики, 16.35 Гумор, сатира, 18.15 Літ. трансм., 19.00 Оп. музика 24.00 Комунікати, нар. пісні.

Львівське радіо.

Середа, 12. жовтня 1932.

11.58 Час. 12.10 Огляд преси, 12.20, 12.45 Грамофон, 12.40 Метеор. комунікат, 16.00 „Про Кзя Пуласького" для ст. дітей, 16.30 Загадки, 16.25 Форт. рецітаць 10-літньої Герстенфельд. 16.40 Перші польоги в леґіонах, 17.25 „Справи польського коп. мяча", 17.40 „Доповнююча наука та фах. права молодих", 18.00 Концерт, 18.55 „Тому 55 літ у льв. політехніці", 19.12 Всячина, 19.30 „На варш. Парнасі", 19.45 Прес. рад. деник, 20.00 Сільська орхестра, 20.55 Спорт. вістки, рад. прес. деник, 21.05 Шведські композитори, 22.00 На овиді, 22.15 Дуети й оп. арії, 22.30, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Присилайте передплату!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На пресовий фонд „Діла" зложили в нашій Адміністрації: Юл. Щуркова, Кольбушова 2 зол., Я. В. Кольбушова 2 зол., Д-р Йосиф Метеляя, Ляшки к. Бібрки 2 зол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ФІРАНКИ зол. 8.50, колдри правд. вовна, брокати, накидки, найбільший вибір, найдешевше: Фрайліх, Львів, Сикстуська 21. 561 1—?

ОДНОРІЧНИЙ торговельний курс Й. Гіршпрунґа, Личаківська 34 приймає додаткові вписи. Стенографія. Писання на машинах. 628 1—1

АРТИСТИЧНА переплетня Кривецького перенесена з ул. Пекарської на вул. Сенаторську 10. 426 9—10

КАГАНЦІ, ретязі, линвочки, шорки виконує, направляє найдешевше робітня римарсько-ґалянтерійна Н. Барера, Сикстуська 2. 370 10-33

БЛИЗЬКО Львова (12 кільом.) господарство і будинки винайму. Стація залізнича і почта в місці. Зголошення до 15. жовтня слати: Хітар п. Лавочне для п. Йосифович. 619 2—3

ОСТАННІ МОДЕЛІ, жіночі плащі, костюми, сукні і т. ін. продає тепер по ціна" конкуренційних Яків Позамент, Львів, ул. Академічна 2 (Готель Жоржа). 1-6

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПЯНІНА по цінах чисто фабричних і на довгоречинцеві рати виключно: „ДІМ ШОПЕНА" Львів, Сикстуська 11. Українська обслуга.

ЛІЖКА МЕТАЛЕВІ
ВІЗКИ ДІТОЧІ
поручає дешеве фабричний склад
МЕЧ. ВОЛКОВИСКИЙ
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 5. Тел. 95—97
Металеві тапчани.
УВАГА! Ціни фабричні.

ПЯНІНА першорядні по зниженних цінах; на догідних умовинах. Купно, продажа: заміна уживаних інструментів.
НОВАЦКІ
Пілсудського 17. Тел. 35-21.